
BHAGAVAD GITA

— za zahodnjake —

Druga izdaja

Dr. Jack Hawley

"Ta Bhagavad Gita je resnično vredna zaupanja in spoštovanja."
- *American Gita Society*

Bhagavad Gita

za zahodnjake

Jack Hawley

Priporočila za knjigo

“*Bhagavad Gita* je edinstveno delo med velikimi svetovnimi spisi, kajti njena privlačnost presega ovire časa in prostora. Obstajajo številne angleške razlage *Gite*, od sir Edwina Arnolda *Song Celestial* do sijajnega prevoda Annie Besant. Razlaga dr. Jacka Hawleya ni zgolj prevod, temveč predstavitev sporočila *Gite* iskrenega duhovnega aspiranta (*sadhake*) preprosto, a poglobljeno, tako da se večno sporočilo dotakne bralcev na Zahodu. Nihče ne more 'preleteti' knjige, ne da bi dobil globok vpogled v ta večna načela, ki so dana celotnemu človeštvu.”

*V. K. Narasimhan, novinar in urednik
(prejemnik indijske Pulitzerjeve nagrade goenka)*

“Branje te knjige je bil ganljiv in dragocen sprehod. Vzhodna filozofija je predstavljena lahko in razumljivo, a globoko za današnjo pragmatično generacijo bralcev na Zahodu in drugod.”

Venkatesh Varan, poslovni svetovalec

“Dr. Jack Hawley je napisal ta jedrnati prevod z vsem srcem in umom. Očitno je, da se je popolnoma zatopil v ta večni in praktični nauk, ki ne izhaja iz nobene sekte. Še pomembneje pa je, da z ženo živita nauk *Gite*. Pričujočo knjigo imam za lahko razumljivo in navdihujočo, ne le za zahodnjaški um, temveč za vsakogar, ki želi spoznati to načelo, ne da bi pri tem postal zbehan. Avtor je lepo ohranil smisel in namen verzov v preprostem, lahko berljivem in razumljivem jeziku. Jack dobro razume tudi najtežje odlomke. Ta *Bhagavad Gita* je resnično vredna zaupanja in spoštovanja.”

*Ram Prasad, izvršni direktor združenja
American Gita Society*

“Kot bi plul skozi knjigo ... Sestavila mi je celotno sliko, kjer so bili prej samo delčki in koščki.”

*J. Narain, izvršni direktor združenja
Association of Graduate Education*

“Ni ne preveč skrivnostna ne preveč izčrpna, temveč dosega pravo ravnotežje. Niti en stavek ni odveč niti en ne manjka – na primer, obširno in ostroumno poglavje o meditaciji je naravnost popolno!”

S. M. Najundaya, univerzitetni tajnik

“Ta razlaga *Gite* bo pritegnila pozornost bralca od prve do zadnje strani.“

Anil Kumar, univerzitetni profesor

“Čudovito. Enkratno ste opravili to delo.”

*S. Raghavan, urednik, mednarodni predavatelj
na temo Bhagavad Gite*

“To je izjemna knjiga, ki je resnično vplivala na mojo zavest v zadnjih nekaj dneh, ko sem jo bral. Hvala vam, ker ste to sporočilo močneje vnesli v moje življenje. Ima poseben čar.”

Glenn Hovemann, založnik, Dawn Publications

Z ljubeznijo posvečeno Sathya Sai Babi

To je sanskrtski znak za *Om*, prvotni zvok veselja, osnovni zvok, iz katerega izhajajo vsi drugi. *Om* je v vsakem kraju, umu in srcu.

Pogosto ga črkujemo kot AUM, ponavadi ga izgovorimo skoraj šepetaje ter ga v zavesti in ustih izgovorimo: "Omm ..." Kratka tišina na koncu je enako pomembna kot zvok.

Pravijo, da ponavljanje zvoka *Om* ob preišljevanju o mističnem simbolu pomaga pomiriti celo besneče valove.

Kazalo

Zahvale	i
Predgovor založnika	iii
Uvod	iv
Predgovor	viii
1. del	xiii
Spoznanje resničnega notranjega Jaza in nesebično delovanje	
1. poglavje	1
Ardžunova tesnoba (<i>Ardžuna višada joga</i>)	
2. poglavje	7
Pot znanja (<i>Sankhja joga</i>)	
3. poglavje	22
Pot delovanja (<i>Karma joga</i>)	
4. poglavje	33
Združevanje znanja, delovanja in odrekanja (<i>Gnjana-karma-sanjasa joga</i>)	
5. poglavje	43
Premišljevanje o cilju (<i>Sanjasa joga</i>)	
6. poglavje	49
Ovladovanje uma in čutil (<i>Dhjana joga</i>)	

2. del	57
Prava narava Boga	
7. poglavje.....	58
Poznavanje in doživljanje Boga (<i>Gnjana-vignjana joga</i>)	
8. poglavje.....	66
Neminljivi Bog (<i>Akšara brahma joga</i>)	
9. poglavje.....	72
Kraljevsko znanje in kralj skrivnosti (<i>Radžavidja radžaguhja joga</i>)	
10. poglavje.....	78
Božansko veličastje (<i>Vibhuti joga</i>)	
11. poglavje.....	86
Kozmično videnje (<i>Višvarupa daršana joga</i>)	
12. poglavje.....	94
Pot ljubezni (<i>Bhakti joga</i>)	
3. del	98
Kako doseči osvoboditev zdaj	
13. poglavje.....	99
Polje in njegov Poznavalec: Razločevanje med materijo in Duhom (<i>Kšetra kšetragnja vibhaga joga</i>)	
14. poglavje.....	108
Kako preseči tri sile narave (<i>Gunatraja vibhaga joga</i>)	
15. poglavje.....	114
Predanost najvišjemu Jazu (<i>Purušotama joga</i>)	

16. poglavje	119
Dve usodi: božanska ali demonska (<i>Daiva-asura sampad vibhaga joga</i>)	
17. poglavje	124
Pot trojne vere (<i>Šradha traja vibhaga joga</i>)	
18. poglavje	131
Osvoboditev po poti znanja, delovanja in ljubezni (<i>Mokša sanjasa joga</i>)	
Epilog	148
Sklepna beseda	150
Bibliografija	156
O pisatelju	158

Predgovor založnika

Ko je umrl Mahatma Gandhi – velika duša, indijski voditelj, ki je nenasilno osvobodil svojo deželo izpod britanske vladavine, je bila posneta danes znana fotografija z vso njegovo lastnino: preprostim belim bombažnim kosom platna, ki ga je imel za oblačilo, očali, nati-kači in precej obrabljenim izvodom *Bhagavad Gite*. Knjigo je bral vsak dan, bila mu je vir neskončnega navdiha.

Danes *Gita* vsak dan bere na milijone ljudi v Indiji in tudi drugod po svetu. Je v domovih dobesedno stotin milijonov ljudi in mnogi jo imajo za najboljši vir duhovnega znanja na svetu.

Ko nam je Jack Hawley predstavil to izjemno različico v prozi, ki pove zgodbo tako jasno in čudovito, smo vsi v naši založbi čutili, kot bi prejeli velik dar – dar, zaradi katerega se počutimo blagoslovljene, da ga lahko objavimo in delimo s svetom.

Na teh straneh je zapisana neskončna modrost in navdih. *Gita* se je skozi stotine generacij dokazala kot eden največjih darov, ki so bili kadarkoli darovani človeštvu, kot eden najboljših svetih spisov, ki so bili kadarkoli napisani.

Preberite jo do konca – kot veličastno zgodbo, polno vzvišenega nauka. Ali jo preprosto naključno odprite na katerikoli strani in se poglobite v besede ter jih uporabite v življenju, da te postanejo izkustvo.

To je več kot knjiga, več kot zapisi kateregakoli smrtnika. To je Božje razodetje, izpolnjeno z besedami velike, razsvetljene duše – in te besede vas lahko popeljejo do veliko večje življenjske izkušnje, celo do razsvetljenja.

Marc Allen
New World Library

Uvod

Zakaj Bhagavad Gita?

“Starodavna, vendar nenavadno blizu in poznana ...”

Gita je epska mistična pesem o življenju, smrti, ljubezni in dolžnostih, je zapuščina ljudi, ki so se nastanili v rečnih dolinah južne Azije in razvili visoko kulturo pred več tisoč leti – verjetno kar pred dvajset tisoč. To je za centimeter in pol debelo knjižico dolga pesem, ki je del petnajst centimetrov debele pesnitve *Mahabharatha*, mojstrskega knjižnega dela o višinah in globinah človeške duše.

Bhagavad Gita vsebuje notranjo bit Indije, moralna in duhovna načela, ki jih najdemo v najzgodnejših zapisih te starodavne dežele. Za *Rig Vedo*, ki je eden od omenjenih zapisov, pravijo, da je najstarejša zapisana beseda človeštva. Branje *Bhagavad Gite* tako pomeni poseganje v daljno preteklost – a kljub temu, ko sem se znašel v teh kot pajčevina zapletenih nauk, so se mi zdeli nenavadno blizu in poznani. Kot da me je neka sila končno prijela za roko in me povedla po ne tako mirni poti do pomembnih resnic. Kot da je meni – pretirano k svetu obrnjenemu poslovnežu z Zahoda, ki živi za bledimi, pobeljenimi zidovi ašrama v južni Indiji – končno dano spoznati najgloblje skrivnosti človeštva.

To starodavno delo ne govori o umikanju iz življenja, da bi lahko meditirali v neki oddaljeni jami, kot bi kdo pričakoval. Je bolj priročnik, kako se oprijeti duhovnega življenja, vodič, ki prijazno razlaga, kako danes živeti bolj duhovno življenje z več smisla in bolj izpolnjeno, čeprav je človek zelo dejaven v svetu. *Gita* veliko govori, kako odgnati žalost in bolečino iz življenja ter doseči zadovoljstvo in umirjenost, kar je čudovit cilj. A celo več kot to, *Gita* govori o absolutno najvišji nagradi: osvoboditvi in samouresničenju za časa

življenja. Pri tem ne gre zgolj za iskanje teh vzvišenih stvari. *Gita* je natančen zemljevid do zaklada – vodič za plemenito, bolj zadovoljno življenje tukaj, zdaj, v današnjih težkih in tegobnih časih.

Gita govori tudi o tem, kako umreti in kaj se dogaja po smrti.

Ko sem jo proučeval, sem se tako zatopil v ta stari, a za današnje čase še vedno pomembni spis, da sem pazljivo obdelal vsakega od 700 verzov (*slok*) drugega za drugim. To sem poimenoval 'pregled', kar ni bila lahka naloga. Sporočilo *Gite* je polno globokih, včasih zapletenih duhovnih konceptov. Številni natančni prevodi, ki so jih poznavalci napisali za druge učenjake, so skoraj pretirano podrobni. In sanskrt, prvotni jezik, v katerem je bila napisana *Gita*, vsebuje natančno določene izraze za duhovne in filozofske koncepte, ki so prevedeni v angleščino lahko slišati preskopo – podobno starim telegramom, ko se je vsaka beseda plačala posebej ('priti opoldan torek srečanje jaz'). Pomembne malenkosti manjkajo, zato človek pogosto ne razume pravega pomena.

Knjigo sem hotel razumeti tako, da bi kar najbolj neposredno nagoovorila moja prizadevanja in vsakodnevne skrbi, zato sem razvil način izmenjavanja petih ali šestih prevodov *Gite* na svoji delovni mizi in v naročju, pisal zapiske na robove knjige, jih primerjal in iz tega napisal svojo sintezo vsakega verza v moderni ameriški angleščini. Zato sem se lahko poglobil v tok idej, ne da bi prekinjal branje pri skoraj vsaki besedi in si pojasnil pomen kakšne težko doumljive misli. Nazadnje sem sproti prelistaval že približno trideset različic. Številne med njimi so imele več kot tisoč strani, nekatere pa so imele dva zvezka ali tri (ena jih je imela sedemnajst).

Delo ni bilo tako težavno ali učeno, kot se sliši, ker sem med leti že razvil odnos z *Gito*. Čeprav je moje kulturno ozadje (bil sem praktični svetovalec organizacij od Kalifornije do New Yorka) daleč stran od Indije, mi je bil nauk *Gite* zelo stvaren in blizu. Dvanajst let sva z ženo Louise vsako leto šest mesecev preživela v duhovni skupnosti na podeželju Indije, kjer je kultura *Gite* še vedno močno prisotna v vsakdanjem življenju. Tako sem imel možnost preizkusiti to učenje skozi življenjske nadloge, ki so me doletele.

Na koncu vsakega dne sem prebral svoje zapiske Louisi, ki je enako vzljubila to veliko delo, da bi preveril, ali so beležke tistega dne imele smisel za drugega zahodnjaka. Veselila sva se teh večernih sestajanj in bolj ko sva razumela *Gito*, bolj sva jo občudovala in ji zaupala.

Ko sva otrsela prah z *Gitinih* draguljev modrosti in jih dodala k najini ogrlici vsakodnevnega življenja, sva se spremenila in najino življenje je postalo lepše (verjetno je najina zatopljenost v *Gito* celo rešila Lousino življenje, kot bom razložil v sklepnih besedi). S ponovnim odkrivanjem teh starih biserov, ki so se dotaknili nešteto milijonov duš skozi številna tisočletja, se pojavi ponižnost. Pojavi se strahospoštovanje, ko ugotovimo, kako primerni so tudi za težave današnjega sveta.

Prispodoba 'pregleda' je vsebovala več, kot sem si predstavljal. Na začetku je pomenila le prikladen izraz, ki se je nanašal na lahkotnost branja. A z razvojem dela je moja naloga postajala vedno očitnejša: to je morala postati povsem drugačna *Gita*. Tradicionalen način prenašanja teh starodavnih resnic je predstaviti kratko, aforizmom podobno učenje (telegramski stavek), in ga nato razložiti s poglobljenim 'komentarjem' na več straneh.

Takšen postopek je za današnji čas preokoren. To je morala biti bolj življenjska *Gita*, bolj prilagojena *Gita*, ki bi jo prebrali od prve do zadnje platnice brez vračanja na prejšnje strani, da bi se spomnili določenih besed, ali pogledovanja v druge različice, da bi odkrili pravi pomen. Ta *Gita* je morala stati na lastnih nogah, brez kakršnekoli bergele. Bistveno je vzeti si čas, se sprehoditi od začetka do konca in uživati v tem sprehodu.

Tako sem začel žonglirati še z večjim številom knjig, da bi si na koncu zagotovil nemoten sprehod, Louise pa bi lahko brez težav in z razumevanjem poslušala. Moral sem ponavljati pomene neznanih besed in večkrat spremeniti razlage določenih pojmov, ki se v *Giti* uporabljajo precej drugače, kot jih uporabljamo mi, zahodnjaki (na primer, definicija resničnosti). Odločil sem se ponavljati te razlage kot dodatek ali v oklepajih, da bi bilo branje bolj gladko.

‘Jasnost in čitljivost’ sta med delom postali moji mantri, obenem pa sem moral zagotoviti, da ne bom napisal zgolj še ene zanimive knjige za samopomoč, temveč da bo knjiga ohranila posebno energijo in ostala čista *Gita*, z vso svojo močjo. Rokopis sem dal v branje mnogim, ki obvladajo sanskrt in *Gito*, tudi prijateljem profesorjem, ki niti malo niso oklevali s kritiko. Nekateri so nagubali čelo (‘samo za zahodnjake?’), a ko so se bolj poglobili, je bila vsem vseh in prispevali so veliko predlogov. Nekaj jih je celo priznalo, da so se tudi veliko naučili. Nihče ni menil, da se pogoste opombe prevečkrat ponovijo. Resnično, Krišna, podoba Boga v *Giti*, vedno znova izraža iste resnice v različnih kontekstih in prispodobah – kot mati ponavlja otroku, kar ga hoče naučiti.

Tako se je razvilo. Povsem naravno je ta različica *Bhagavad Gite* postopno ugledala luč dneva – jedrnata, a močna knjiga, ki vabi starodavne, a nenavadno bližnje in poznane zamisli v naše življenje in nam prinaša novo razumevanje starodavnih resnic.

*Jack Hawley
Prašanthi Nilajam
Manhattan Beach
januar 2001*

Predgovor

Čista, brezčasna resnica

“Gito morate brati s srcem.”

Branje *Bhagavad Gite* je kot lahkotno guganje od glave do srca, od posvetnega do duhovnega, ki povezuje pridobivanje znanja in njegovo udejanjanje v današnjem svetu. Na tem zibanju od človeškosti do božanskosti temelji skrivnostna, prodirajoča moč *Gite*, njena zmožnost, da nas povzdigne in premakne.

Dogaja se leta 3141 pr. n. št. Ardžuna, cenjeni princ bojevnika na vrhuncu moči, najboljši mož dejanj svojega časa, se pripravlja na bitko. To je pravična bitka, s katero bo ponovno osvojil kraljestvo, ki mu upravičeno pripada. Vse življenje je bil pogumen, uspešen osvajalec, sloveč po junaštvu v bitkah. A sedaj, tik pred največjim spopadom v življenju, se dogodi nekaj nenavadnega. Roke se mu začnejo tresti.

Ardžuna je v veličastnem bojnem vozu, ki ga vlečejo štirje beli konji. Kočijaž voza je njegov najboljši prijatelj iz otroštva, Krišna, *avatar*, utelešenje Boga na zemlji. Ardžuna, ki pravzaprav ne razume Krišnove božanskosti, mu zapove, naj odpelje voz na sredo bojišča, kjer se bo velika bitka kmalu začela. Nasprotni vojski sta zbrani vsaka na svoji strani.

To je epski prizor: dva osamela lika med legijama dobrega in zla; množica vojakov, šotori, ognji za kuhanje, rezgetajoči konji, bojni prapori, ki plapolajo v zgodnje popoldanskem vetriču; vrvež, zvoki in vonji skorajšnje bitke prevetvajo ozračje.

Ardžuna si ogleduje nasprotnikove sile. Pogled se mu ustavi na nekdanjih prijateljih, cenjenih stricih, učiteljih, ki so ga poučili o večini bojevanja. Vsi se hrabro pripravljajo na medsebojni poboj. Nenadoma se zruši, težko diha in zbeگان pogleda Krišno.

Z branjem *Gite* začnemo bolje razumevati življenje kot notranjo bitko, boj med umom, srcem, telesom in duhom. To je nedvomno boj na življenje in smrt. Spoznamo, da naši pravi sovražniki niso zunaj, temveč v nas. To so naše želje, jeza in pohlep. To je tisto, kar stvar otežuje. Ti smrtni sovražniki so se tako tesno združili, da so vse prej kot premagljivi. Izgubljam.

Gita smelo razodeva, da je duhovnost edina pot do zmage. Vodi nas, da se obrnemo vase, in krenemo navzgor; da ne iščemo drugega kot le resnični notranji Jaz.

Skrušeni princ Ardžuna sedi v bojnem vozu sredi bojišča in s komaj slišnim glasom vpraša: “Zakaj počnem to, Krišna? Življenje je tako kruto, tako zahtevno. Ne vem, ali sem s srcem še pri bitki.” Oči se mu napolnijo s solzami, kolena se mu zašibijo in še globlje se pogrezne v sedež. “Ljubi prijatelj,” pravi, “prosim, povej mi – kaj se dogaja?”

Kot voda, ki počasi pronica skozi zemljo in pride na površje čista in sveža, se pomembne zamisli, ki se prebijajo skozi pesek časa, sčasoma očistijo in priplavajo na dan kot čista resnica. Čeprav jih različni ljudje izražajo različno, v različnih časih, so te resnice poznane človeštvu že stoletja, tisočletja. Četudi imajo vse človeške rase in dobe svojo predstavo Boga, vendarle priznavajo Boga, resnico in dobroto. Vse večje religije in filozofski sistemi so skoraj popolnoma soglasni glede teh temeljev.

Bhagavad Gita je ena najzgodnejših, najbolj jasnih in izčrpnih navedb teh večnih resnic. V *Giti* se Bog približa prijatelju človeku sredi okrutne vojne in skrbno razloži zakone in načela, ki upravljajo človeško življenje.

Ardžuno, tega občudovanja vrednega bojavnika, vidimo sključenega na bojišču, v tegobah in s solznimi očmi proseč, naj mu prijatelj razloži smisel življenja. Krišna, povsem miren, mu odgovori: “O, res želiš vedeti?” Zatem si vzame dvajset minut za odgovor – odgovor neposredno iz izvora.

Osemnajst poglavij *Gite* lahko razdelimo v tri sklope. Prvih šest poglavij v glavnem razlaga spoznanje resničnega notranjega Jaza in skladno s tem potrebo po učinkovitem opravljanju posvetnih dolžnosti za blaginjo družbe. Naslednjih šest razlaga pravo naravo Boga in globoko ljubezen do njega, ki se razvije iz tesnega odnosa z njim. Zadnjih šest podaja znanje in modrost za doseganje namena obstoja, za osvoboditev od neizogibne bolečine in bridkosti, ki nam jih življenje prinese, in končno združitev z Bogom, z božanskostjo.

Vse to so zamisli z izjemno veličino in močjo, s številnimi podrobnostmi in različicami mišljenja. Krišna predstavi vsako od teh velikih zamisli postopoma, del za delom, poglavje za poglavjem, dokler ne predstavi celotne slike.

Predstavljajte si! Človek, s katerim bi se lahko vsi poistovetili, je v strašni stiski, na razpotju, na kolenih zaradi velikih pritiskov in zapletenosti življenja ter pretresen kliče na pomoč. Njegov najboljši prijatelj, utelešenje Boga, ga prime za roko in ga popelje do odgovora. Korak za korakom mu razlaga najgloblje skrivnosti vseh časov.

Sprehod skozi *Gito* verjetno ne bo povsem lahek. Nekaterih besed ni mogoče izgovoriti in nekatere ideje so nam tako nove ali tako različne od zahodnjaške kulture, da bi jih lahko spregledali ali, še huje, odslovili. Na primer, pojem *atme*, ki je božanskost v nas, se zahodnjakom lahko zdi čuden (“Jaz, Bog?”), dokler ne spoznamo, da gre na nek način za našo dušo. Ideje o odvezovanju in predajanju so za večino zahodnjakov anatem. Za nekatere je koncept *avatarja*, utelešenega Boga, nepredstavljiv. Za druge je sprejemljiv samo, če gre za *njihovo* idejo Boga, ki biva v telesu.

Na začetku zgodbe se večina bralcev strinja z Ardžunovimi občutji proti vojni, dokler nas ne osupne, ko mu Krišna, ki navidezno upravičuje vojno, pove, naj gre in se bojuje. Naša osuplost pojenja, ko postopoma ugotovimo, da ne gre za vprašanje strinjanja ali nestrinjanja z vojno, niti za to, da nekoga ubijemo ali smo ubiti. Pomembno je to, da živimo skladno z notranjo resnico in opravljamo dolžnosti. Vedno znova se moramo opominjati, da je bitka le prisposoba za boj, ki se bije v vsakem od nas in bo trajal vse življenje.

Naleteli bomo tudi na druge ovire. Številne besede imajo v izvirnem sanskrtu več pomenov (na primer *karma*) in nekateri pojmi so morda za naše čase nepriljubljeni (na primer *žrtvovanje*, *dolžnost* in *čistost*). Verjetno nas bo motilo tudi še kaj drugega.

Bistvo je, da nas nič ne odvrne in da česa v *Giti* ne zavržemo prekmalu. Te resnice so preživele pesek časa, in kar je ostalo, je osupljivo čisto in praktično. To je močno delo, izpolnjeno z resnico, ki je nad umovanjem.

Gito morate brati s srcem. Vaše razpoloženje med branjem vam utira pot skozi ta starodavni sveti spis. Bodite karseda dovezetni za sprejemanje. Odložite nelagodje in sumničavost na polico za nekaj časa. Poskusite se vzdržati prenačlenjenih sodb in bodite bolj potrpežljivi z neznano uporabo znanih besed. Dopustite novemu pojmovanju enosti in božanskosti, da vstopi v vas in razširi vaše obzorje ter privede do novega načina razmišljanja in bivanja. Pazljivo jo berite in bodite pripravljene sproti si vzeti premor za poglobljeno razmišljanje. Dovolite, da se vpije v vas. V takšnem branju je veliko skrivnostnega čara.

Ta se skriva v vsesplošnem odnosu bralca. Prav takšno razpoloženje sprejemanja je način življenja, h kateremu nas *Gita* nagovarja. To je neprecenljivo stanje uma, ki nas vodi k srečnejšemu življenju. Ko v tem duhu usvojimo ta starodavni nauk, njegovo vzvišeno sporočilo začne pronicati v naše bitje, spodbujajoč in prevevajoč vsako misel in dejanje. Postane del nas in mi del njega. Branje *Gite* postane resnično doživljanje globokih resnic. Tako branje *Gite* pomeni, da sami *postanemo Gita*.

Navsezadnje *Gita* ni niti teologija niti religija – je poezija. Je univerzalna ljubezenska pesem, ki jo Bog poje prijatelju človeku. Z nobeno veroizpovedjo se je ne da omejiti. *Gita* je dokaz resnic v srži tistega, v kar že vsi verujemo, le da te resnice bolj razjasni in jih lahko takoj udejanjimo v vsakdanjem življenju. Te resnice so namenjene našemu srcu, ne le glavi.

Gita je več kot le knjiga, več kot gole besede ali zamisli. V njej je nakopičena moč. Branje človeka navdihne v pravem pomenu besede: ‘napolni ga z življenjsko močjo’, ko vdihne starodaven, a še vedno nov dih duhovne energije.

Sedaj smo se tudi sami znašli na tem starodavnem, a vendar nenavadno sodobnem bojišču in smo priče Krišnovega velikega učenja. Tam smo, da bi se nam razodele skrivnosti. Opazujemo in poslušamo, ko Gospod z lahkotnim nihanjem med blaženostjo in praktičnostjo deli najgloblje in najvišje nauke. Spremljamo jasne, ljubeče odgovore Boga na najbolj pereča in pomembna vprašanja za človeštvo današnjega časa.

1. del

**Spoznanje
resničnega
notranjega Jaza
in nesebično
delovanje**

1. poglavje

Ardžunova tesnoba

(Ardžuna višada joga)

“Zakaj bi se krvavo vojskoval? ... Smrt bi mi bila ljubša!”

1

Stari slepi kralj Dhrtaraštra je nekajkrat pomežiknil, ko je spregovoril z ministrom Sandžajo. Vznemiril se je in odkašljal. “Povej mi, Sandžaja, kaj se dogaja na svetem bojišču, kjer sta se zbrali mogočna vojska mojega sina Durjodhane in vojska njegovega bratranca Ardžune, da bi se bojevali?”

Starec je vedel, da je odločitev njegovega sina Durjodhane, da se poda v vojno, napačna. Vedel je, da je presojo mladega kralja zameglilo zavistno sovraštvo do bratranca. Do bolečine ga je pekla vest, a kljub temu ni rekel ničesar, ko je sin ogoljufal Ardžunovo družino za upravičeno kraljestvo in nato zavrnil njihovo prošnjo za neznamenit košček zemlje, ki jim je zakonito pripadala. Starec je še dalje nedoumljivo molčal, ko je sin v javnosti ponižal Ardžunovo ženo in vso družino tako, da je pažu ukazal, naj ji sleče obleko. Ni obsodil sinovega strašnega poskusa umora celotne Ardžunove družine. Starec ni niti poskusil spremeniti sinovega uma, ko se je mladi kralj posmehoval vsem nedavnim mirovnim predlogom Ardžunove družine.

Starec se je tako ujel v nespametno podpiranje sina, da ne etična ne duhovna čustva niso mogla najti poti do njegovega srca. Izgubljena je bila vsa zdrava presoja. Nepravična in zlonamerna vojna je bila tik pred izbruhom. Čeprav je bil edini, ki bi v tistem trenutku lahko preprečil pogubni pokol, tega ni nameraval storiti.

2

Ministru Sandžaji je bila zaradi poštenega značaja dodeljena začasna 'jogijska' moč, da vidi in sliši, kaj se dogaja na oddaljenem bojišču. (Sandžajevo ime pomeni 'zmagovalec nad samim seboj'.) Z mirnim glasom je odgovoril na vprašanje starega kralja: "Vaš sin, kralj Durjodhana, si zdaj prvič ogleduje nasprotno vojsko princa Ardžune, postrojeno in pripravljeno na boj. Očitno je mogočnejša, kot je Durjodhana pričakoval, in zdi se nekoliko zaskrbljen. Vaš sin se obrača k svojim četam, kot da nekoga ali nekaj išče. Skoraj otročji v obnašanju najde v množici Drono, svojega starega učitelja lokostrelstva, in se mu hitro približa."

Sandžaja se je ustavil in nagnil k starcu: "Zakaj vaš sin hiti k nekdanjemu učitelju? Mogoče mu pojenja samozavest ali pa ga muči vest."

3

Stari kralj se ni takoj odzval na to, kar je bil za Sandžajo znak, da je duh starca enako zloben kot sinov duh. Sandžaja je nadaljeval opisovanje oddaljenega prizorišča: "Vaš sin, domala z očitkom nagovori svojega častivrednega učitelja z naslednjimi besedami: 'Torej, Drona, poglej si vojsko, ki jo vodi tvoj nadarjeni učenec, Ardžuna. Zakaj si ga sprejel za učenca in ga naučil veščin vojskovanja?' V njegovem vprašanju je kanček roganja, s čimer namiguje, da je Drona naredil napako, ko je pred leti poučeval princa, ki je zdaj sovražnik."

Sandžaja je zmajal z glavo: "Nihče se nikdar ne bi smel tako pogovarjati z učiteljem. To razkriva živčnost vašega sina."

4–6

Ne da bi Sandžaja počakal na odziv starega kralja, je nadaljeval: "Vaš sin zdaj posamično omenja imena slavnih vodij Ardžunove vojske, med katerimi so tudi Dronovi učenci. Vsako ime izgovarja zelo natančno, kar je posredno, a precej očitno grajanje nekdanjega učitelja za veliko moč nasprotnika."

7–8

“A zdaj se vaš sin zave, da je prestopil mejo in začne naštevati vodje na svoji strani. Na vrh seznama postavi učitelja Drono, kar je očitno pokroviteljska gesta. Medtem ko nadaljuje z naštevanjem, se vojskovodje v bližini počutijo nelagodno, saj s poudarkom izgovarja njihova imena.”

9–10

Sandžaja je za trenutek obstal, kot da bi še vedno gledal oddaljeno prizorišče, in nato nadaljeval pripoved. “Vaš sin se nenadoma ustavi, ko vidi nelagodnost svojih vojskovodij. 'Saj imamo veliko junakov na naši strani,' pravi, 'ki so pripravljene tvegati življenje zame!' A spet se njegove besede ne skladajo z njegovim obnašanjem. V glasu je čutiti prisiljeno hvaličenje in ni povsem jasno, ali omalovažuje svojo vojsko ali vojsko nasprotnika. Kot da vaš sin nehote napoveduje svoj propad in propad vaših sil, čeprav si prizadeva šibkost pripisati sovražniku.”

11

To poskuša popraviti in vojskovodjem ukaže, 'Pojdite, zasedite svoje položaje,' in doda, 'vendar za vsako ceno zaščitite generala Bhišmo.' Njegove besede in nastop zopet razodevajo dvome, kot da ne zaupa lastnim vojskovodjem. Ali pa je mogoče njegova skrb, da zaščiti Bhišmo, častitljivega starca, ki ga obe strani kličeta 'stari oče', zadnji poskus, da bi bil navidezno pravičen do svoje strani.”

12

Sandžaja je prenehal govoriti, ko je gledal potek dogodkov na oddaljenem bojišču in nato nadaljeval opisovanje: “Zdaj Bhišma, kot da poskuša opogumiti vašega sina in rešiti vse slabši položaj, nenadoma zarjove kot lev, zapiha v rog in oznani, da se je bitka začela!

13

Vsa vojska, ki stoji za njim, nenadoma oživi in začne pihati v školjke, tolči ob bobne in činele, trobiti v rogove in trobente. Ustvari se glasen, bučen hrup.

14–15

Sedaj nasprotniki pod vodstvom princa Ardžune in njegovega dolgoletnega prijatelja Krišne odgovarjajo na to oglušujoče rjojenje z dolgim, zavijajočim trobljenjem v školjke.

16–18

To spodbudi vse njihove sile, da se jim pridružijo s trobljenjem in bobnanjem – nastane hrup, ki napolni zemljo in nebo z odmevi. Hrušč se zdi še večji od tistega na strani vojske vašega sina, čeprav je Ardžunova vojska manjša.

19

Videti je, da hrup nasprotnikov kakor grom seka skozi srca vojakov vašega sina. Kot da hrušč vsake strani posebej odmeva upravičenost njihovih namer. Zdi se, da večja razburjenost nasprotnikove vojske strahovito prodira v srca in vest vaših sil.”

Ardžuna izgubi odločnost

20–23

Stari slepi kralj se je nemirno presedel, toda vedno iskreni Sandžaja se za to ni zmenil in je nadaljeval razlaganje. “Krvni sovražnik vašega sina, princ Ardžuna, zavedajoč se, da se bo bitka vsak čas začela, dvigne lok in spregovori z očitno, morda kar preočitno, vnemo. 'Krišna,' pravi Ardžuna, 'postavi moj voz med vojski! Želim si videti tiste, ki si drznejšo boriti za zlohotnega Durjodhano.'

24–25

Vsi z obeh strani gledajo, kako Krišna popelje Ardžunov veličastni bojni voz na odprto polje med vojskama in ga postavi pred nasprotnikove vojskovodje. 'Le poglej si zbrane sovražnike,' reče Krišna z ostrino v glasu.

26–28

Ardžuna sedaj dolgo gleda vojski in še posebej strmi v strice, učitelje, bratrance in druge dobrotnike, prijatelje in soborce na obeh straneh. Ko njegov pogled pade na tiste, ki so sedaj njegovi sovražniki, omahuje in postane zbeگان. Nagovori Krišna, toda besede se mu zataknejo v grlu. Princ se zbere in začne znova, 'Ko vidim svoje sorodnike tukaj zbrane in pripravljene na boj,' pravi, 'so me kar naenkrat preplavila čustva.'

29–30

Moje noge in roke so težke, Krišna. Usta imam suha in lasje mi stojijo pokonci, telo mi drhti. Poglej!' Ardžuna iztegne roko in celo sam je presenečen, kako silovito drhti. Odkušlja se in nadaljuje: 'Teško držim lok. Vsekovsod mi koža gori. Moj um je zmeden. Komaj še stojim. Kaj se dogaja z menoj?'

31–32

Takšni znaki Ardžunove slabosti so staremu kralju privabili nasmešek na usta. Sandžaja je to opazil in nadaljeval pripovedovanje. 'Ardžuna globoko vdihne in reče: 'Vidim slaba znamenja za našo stran, Krišna. Ne vidim nič dobrega v pokolu sorodnikov. To ni kot v starih časih naše slave, Krišna, stari prijatelj. Zdaj si ne želim ne zmage, ne kraljestva, ne užitkov. Le kaj mi bodo? Le kaj mi bo življenje, Krišna?'

33–35

Užitek zmage in kraljestva iščemo zaradi naših ljudi – naših učiteljev, sorodnikov in zaveznikov. Tukaj so se znašli v bojni opravi, pripravljene, da se odrečejo imetju in celo življenju. Vse je tako zaman, Krišna. Tudi če me ti sovražniki želijo ubiti, jaz ne želim ubiti njih, niti za kraljestvo vsega sveta ali celo nebes. Če mi te velike nagrade ne pomenijo nič, čemu bi se krvavo vojskoval za to ničevno kraljestvo?

36–37

Za vedno bi se sramoval, Krišna, če bi pobil svoje sorodnike. Nikoli ne bi mogel najti zadovoljstva v takšnem pokolu. Čeprav so njihovi loki pripravljene moriti, bi bil pokol teh ljudi greh. Pa kaj zato, če so zlobni? Moji sorodniki so. Kako bi lahko bil kdaj spet srečen?

38–39

Vem, da jih je prevzel pohlep. In vem, da so neskončno slepi v vsej svoji podlosti. Vendar, ali to upravičuje, da sem slep tudi jaz?

40–41

‘Prijatelj moj,’ Ardžuna nagovori Krišno, ‘ko družina propade, so njene tradicije porušene in vsa družina izgubi občutek enotnosti. Brez enotnosti ženske izgubijo krepost in s propadom žensk je svet pahnjen v kaos.

42–45

Družbeni nemir je pekel, Krišna, za družine, za tiste, ki so jih uničili, in za vso družbo. Pravijo, da morajo tisti, ki razdrejo enotnost družine, živeti v peklu. Ah! In vendarle sem tukaj, gnan od pohlepa, pripravljen ubiti sorodnike.

46

Krišna, če me ti isti sorodniki napadejo in ubijejo, neoboroženega in brez upiranja na tem bojišču, naj bo tako. Smrt bi mi bila ljubša!’”

47

Ob teh zadnjih, mučnih Ardžunovih besedah je Sandžaja za trenutek zastal s pripovedjo in nato slepemu kralju povedal, kar je videl. “Sedaj se veliki bojevnik, princ Ardžuna, preplavljen s tesnobo sredi bojišča sesede na sedež in odvrže lok ter puščice na tla voza.”